

MENS EUROPA SOVER

HANDEL MED BØRN

En hovedopgave af Søren Romme & Kaare Sørensen
Danmarks Journalisthøjskole - Januar 2004

Indholdsfortegnelse

TUSINDVIS AF BØRN LEVER SOM SLAVER	3
»DU KAN JO ALTID SIGE FRA«	4
MERE BØRNEHANDEL I DANMARK	10
SOLGT TIL SEX I KØBENHAVN	12
POLITIET: LANGT TIL DANMARK	13
KORT - VEJENE TIL EUROPA	14
TO KRONER	16
ANA HAR EN DRØM	17
TO SKRIDT FORAN	21
SÅDAN GØR BAGMÆNDENE	23
EKSPERTER: EUROPA SOVER	25
»HVIS DU NOGENSINDE SLADRER...«	26
TILBAGE TIL INGENTING	29

(tekstboks til hver dag)

Mens Europa sover

Mere end 20.000 børn sælges hvert år til Europa og tallet er stigende. Politiken sætter de kommende dage fokus på handlen med børn – den såkaldte trafficking - i Europa. Ingen børn under 18 år kan ifølge internationale aftaler sælge sin egen krop til nogen former for prostitution, tiggeri eller tyveri. Alle bragte artikler kan læses på www.politiken.dk/boern

Søndag

Tusindvis af børn lever som slaver

Et stigende antal børn bliver solgt og tvunget til prostitution, tiggeri og tyveri i Europa. Børnene kommer især fra det fattige Østeuropa. En del havner i Danmark.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Hun blev fundet med to håndskrevne noter i lommen.

Her stod, hvilke seksuelle tjeneste hun solgte.

En 16-årig polsk pige blev lovet et job som tjener, men endte som børneslave i København – tvunget til at sælge sin krop til sexhungrende mænd.

Historien er ikke unik.

I dag vågner mindst 20.000 børn under 18 år op til endnu en dag med trusler om tæsk og krav om sex eller andet tvangsarbejde et sted i Europa.

Hver eneste time, døgnet rundt, året rundt bliver nye børn gjort til slaver rundt om i Europa. Og problemet er hastigt voksende.

Det er den samlede vurdering fra eksperter, organisationer og myndigheder, som Politiken har talt med.

»Det er umuligt at komme med præcise tal for omfanget. Men ud fra de meldinger, vi får fra de europæiske lande, er det helt tydeligt, at handlen med børn er et voldsomt stigende problem. Det er desværre blevet dagligdag«, siger John Stamnes, efterretningsofficer i Interpols afdeling for forbrydelser mod børn.

Størstedelen er 14 til 17-årige piger, der bliver solgt af familiemedlemmer eller lokket til Vesten af bagmænd i deres hjemland og derefter tvunget til prostitution. Men også en del drenge bliver købt og tvunget til Vesteuropa for at tigge eller stjæle.

Børnene kommer hovedsageligt fra østeuropæiske lande som Albanien, Moldova, Letland og Litauen, men også Afrika og Asien er leverandører af børneslaver til lande som Holland, England, Italien, Sverige og Danmark.

Myndigheder, organisationer og eksperter vurderer, at kun mellem 10 og 20 procent af alle sager bliver kendt af andre end ofre og bagmænd.

I Storbritannien kender man således til godt 250 dokumenterede sager over de seneste fem år, men det reelle tal vurderes til at være flere tusinde.

»For bare få år siden havde ingen regnet med, at problemet ville blive så stort, som det er nu. Vi hører om flere og flere sager måned efter måned«, siger Carron Somers, leder af den britiske afdeling af organisationen ECPAT, der kæmper mod børneprostitution og handel med børn.

»Seneste har vi set en række sager i det nordlige England, hvor der ikke tidligere har været nogen tilfælde. Problemet har spredt sig til hele landet«, siger hun.

Efter en omfattende undersøgelse konkluderer Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE), at menneskehandlen vil forsætte med at eskalere de næste år.

Ekspert advarer mod, at man ser på børnehandel som 'noget, der kun foregår i Østeuropa'.

»Der er altid grund til at tage tal med en god portion skepsis, for børneorganisationerne har en interesse i at puste problemet op for at få opmærksomhed. Men det viser sig langt oftere at være regeringerne i Europa, der undervurderer børnehandlens omfang eller helt lukker øjnene for problemet«, siger Christien van den Anker, professor i globalisering og moderne slaveri ved universitetet i Birmingham.

Unicef vurderer, at der på verdensplan handles mere end én million børn hvert år.

Politiken kan i dag dokumentere, at børnehandlen også i Danmark er mere omfattende end tidligere antaget.

Læs PS forside

»Du kan jo altid sige fra«

Hvert år ender mindst 800 børn under 18 år fra Moldova i hænderne på bagmænd, der tvinger dem ud i prostitution et sted i Europa. Nogle ender i Sverige. Nogle ender på Balkan. Nogle i Italien. De forlader Europas fattigste land i håbet om at opleve bare lidt af den velstand, vi i Danmark tager for givet. Dette er historien om én i rækken af håbefulde unge piger. Dette er historien om Tanja.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Om et øjeblik ville han vende tilbage. Blot et minut. Måske mindre. Han plejede aldrig at glemme nøglen. Heller ikke selvom han bare skulle ned med skraldet som nu. Nu havde hun chancen.

Tanjas små hænder rystede, mens hun lagde dørnøglen hen over den mørke sæbe.

»Pres. Pres. Pres, for pokker. Hvis det kan lade sig gøre i film, så kan jeg vel også,« tænkte hun og bed sig i underlæben.

Der var koldt på badeværelset.

Aftrykket kom frem og Tanja skyllede sæben væk fra nøglen, mens hun lagde sæbestykket med aftrykket i noget papir og derefter i lommen. Nu havde hun kopien – hvis det altså virkede.

Hun lagde nøglen tilbage på bordet.

Det var ovre.

Hun pustede ud, blot for at høre gulvet knirke på den anden side af hoveddøren.

Godt to år tidligere faldt sneen blødt over Moldova.

Tanja frøs og trak den slidte jakke sammen.

Det hjalp ikke.

Vinteren var kommet og bed sig fast.

Sneen havde langt sig over hovedgaderne Stefan cel Mare og Strada Puskin i den central del af Kisinaiu, Moldovas hovedstad.

Her ville den lægge sig de næste måneder. Side om side med de grå lejligheder, hvor fugten løb langs væggene. På tagene af sporvognene. Side om side med de nye vestlige butikker - Adidas, Nike, United Colors Of Benetton. Små varme butikker med funkulde klare prisskilte i dollars.

Tanja havde ingen dollars.

Faktisk havde hun kun ganske få leu.

Faktisk havde hun intet ud over jakken, det tøj hun frøs i og en gammel rygsæk med en smule ekstra tøj, lidt makeup og et gammelt billede af sin søster.

Tanjas veninde havde skaffet et eksemplar af den landsdækkende annonceavis Makler. Halvanden leu - omkring 75 øre - havde den kostet. Tanja vidste ikke, hvor pengene kom fra.

De bladrede hurtigt om på de sidste sider i den store grønne avis. Jobannoncerne for udlandet.

"Unge kvinder. Løn efter kontrakt. Ringer tilbage til dig," stod der - efterfulgt af et ottecifret nummer til en mobiltelefon.

Veninden fortsatte med at læse højt. Tanja forstod de russiske ord, men bogstaverne flød sammen, når hun selv kiggede på dem. Som så mange andre unge i Moldova, havde hun ikke brugt ret meget af sin barndom med en bog i hånden. Hun havde ikke været i skole, siden hun var 11 år.

"Piger til dansetrup. Tyskland. Italien".

'Søges: Unge kvinder. Job i udlandet', stod der på en annonce.

Tanja fik skrevet telefonnummeret ned og ringede fra en telefonboks.

En kvinde havde taget telefonen.

Hun lød flink.

»Jeg hører, at I har job?«
»Måske har vi. Hvor gammel er du?«
»16 år.«
»Vi har masser af job. Du kan for eksempel komme til Vesten og arbejde som tjener eller danser.«
»Danser?«
»Det er et godt job.«
»Er det noget med sex?«
»Nej. Intet ud over at danse. Og du kan altid sige fra, hvis det ikke er noget. Så kommer du bare hjem igen.«
»Okay.«
»Måske er jobbet som danser midlertidigt. Så kan du få et job i et hus og stå for rengøringen. Tjenestepige, du ved. Det kan du bare spørge efter. Man tjener gode penge i Vesten.«
»Okay.«

Jobbet

Tanja smilede ved tanken om telefonsamtalen for en uge siden. Hun havde forladt sin landsby få dage efter røret var lagt på. Kvinden i telefonen - der bare kaldte sig Elena - havde sagt, at de skulle mødes på en bestemt adresse. Hvis de kunne blive enige, skulle hun være klar til at tage af sted med det samme. Tanja var klar. Som de fleste andre af de piger, hun kendte, ville hun bare væk. Hvorhen og hvordan spillede ikke den store rolle. Det kunne ikke blive værre end dette. I Vesten havde de det hele. I Vesten får man alt det mad, man kan spise. Tanja gik hen mod adressen. Endnu engang pressede hun jakken sammen. Ved indgangen til bygningen stoppede en kvinde hende.
»Er du Tanja?«
Hun nikkede.
»Så er det mig, du skal tale med.«
Elena var klædt i smart tøj. Tætsiddende. Stærke blå farver. Vesteuropæisk. Hun kiggede op og ned af Tanja og tilbød hende et job, mens de fortsat stod på gaden.
»Vil du til Cypern?« spurgte hun.
Tanja vidste ikke, hvor Cypern lå. Eller hvilket sprog man talte i Cypern. Eller *på* Cypern - hvis det nu var en ø.
Hun nikkede.
Elena nikkede tilbage og tog hende til en lille lejlighed i hovedstadens boligkvarter. Der var mug på badeværelset, men der var varmt. Og de skulle kun blive her i kort tid.
Elena købte en varm jakke og sørgede for god vestlig mad - burger og pomfritter.
Tanja talte ikke meget med Elena, men når de gjorde var det altid om Vesten.
»Der er altid fest i Vesten. Du vil elske det«, sagde Elena.

Rejsen

I forvejen boede der én pige i lejligheden, og efter to uger var de seks piger i alt. Tanja var som 16-årig den yngste, men der var flere mindreårige piger. De holdt en fest. Tanja husker, hvordan de alle havde smilet. Efter en uges tid dukkede Elena op med en pose. Hun havde skaffet pas til Tanja og de andre piger. Tanja stirrede på sit pas med sine brune øjne - på forsiden den hårde stolte røde ørn, der symboliserede Moldovas mangeårige kamp for frihed. Og under ørnen den store tyr fra legenden om kongesønnen Dragos, der jagede en skøn due. En due så uskyldig og fin, at Dragos blev besat af tanken om at eje den, styre den. Have komplet kontrol.

Det var Tanjas første pas.

Da hun i sin tid forlod Ukraine, havde hun krydset grænsen til Moldova sammen med sin tante. Måske var passet ægte - måske var det falsk. Tanja gav det aldrig en tanke. Den nat sov hun med passet under puden.

Elena hentede de seks piger i en nedslidt bus. Pigerne var forventningsfulde og kiggede drømmende ud på de mange tomme vinmarker og de faldefærdige huse i landsbyerne, mens bussen spruttende kørte over grænsen til Rumænien og nåede frem til Bucharest-Otopeni-lufthavnen.

Billetten i Tanjas hånd sagde Makedonien. Det var ikke Cypern.

Tanja kiggede op. Hun havde aldrig været så tæt på en flyvemaskine før.

»Jeg håber bare, at alt bliver godt. Jeg vil ikke være bange. Jeg vil ikke være nervøs. Alt skal blive, som jeg har drømt om«, tænkte Tanja, da flyet rullede ud på startbanen.

De tre mænd stod alle med en cigaret i munden, da Elena og pigerne kom gående med deres sparsomme bagage.

Tanja havde ikke tænkt så meget på arbejdet i Vesten. Nu blev hun alligevel lidt nervøs. Hvem var de?

De tre mænd stirrede på pigerne. De var godt oppe i årene. De gav hånd.

»Det her er jeres nye arbejdsgivere. De ejer den bar, hvor I skal arbejde«, fortalte Elena og tog afsked.

Tanja var utryg. Hun havde lyst til at sige noget. Sådan et eller andet med – om hun nu kunne stole på dem, som hun havde stolet på Elena. Men ordene kom ikke frem. Elena løftede hånden til en hilsen og forsvandt. Mændene kørte dem til en lille lejlighed. Der lugtede af brændt plastic og gammelt glemmt mad, synes Tanja.

»Her skal I bo«, sagde de.

Der var kun to senge til de seks piger, og der var ingen skabe.

De samlede pigernes pas ind. Sagde, at det havde noget med deres opholdstilladelser at gøre. De fik lidt mad, men det var ikke godt.

Mændene tog dem til baren. Den var gemt væk i en sidegade til en større bygning. Og der var mørkt – i hvert fald indtil det kraftige lysshow blev sat i gang.

En pige viste dem, hvordan de skulle danse. Det vigtigste var, hvordan de skulle tage deres top af. Og så skulle de hele tiden lave bevægelser med deres tunge.

Tanja ville ryste på hovedet, men hun gjorde intet. Hun følte sig alene.

De arbejdede hele natten.

Musikken var høj.

Mens det blev nat i Europa fældede Tanja sin første tåre, da hun fik lov til at gå i seng.

Døren bag hende blev låst udefra.

Champagnen

Hver dag blev tilnærmelserne tydeligere og tydeligere. De tog på hende. Klappede hende i numsen og sagde sætninger, som Tanja ikke forstod.

Mændene i baren ville ikke bare kigge på.

Tanja skulle danse og få mændene til at købe champagne til dem. Gerne flere flasker af gangen. Gerne flere gange på en aften. Gerne de dyreste flasker.

Og mændene ville mere.

Men Tanja undveg dem i en uge.

»Jeg vil ikke kneppe med de mænd. Det her er ikke, hvad jeg blev lovet. Jeg vil hjem«, råbte hun af de tre mænd.

Så slog de hende.

Først med knytnæver. Så med flad hånd. Så med knytnæver igen. Aldrig i ansigtet, hvor nogen kunne se det. Altid i maven, på skulderen og i ryggen. Og på hendes ben.

Hun råbte.

Og så slog de igen.
Voldtog hende.
Tiden blev tåget.
Til sidst kunne hun ikke længere modsætte sig.
Og så kom mændene.
Store fede mænd med skæg. Små kejtede og forvirrede mænd. Mænd med syge lyster. Flere mænd på samme tid. Flere piger til flere mænd. På samme tid.
Og alle deres ordrer. Gør det her. Vær på den måde. Sig det her. Gør det her.
De tiltvang sig hende, ganske som de havde lyst i de små mørke lokaler i kælderens under baren.
Når hun sagde nej, var der bare flere tæv.
Tanja hældte champagnen ind. Hver aften var hun fuld.
Der gik en måned, før hun fandt en telefon og ringede til Elena.
»Det her er slet ikke, hvad du har lovet mig. Hvad fanden foregår der? Jeg skal være sammen med gæsterne, som var jeg en luder«.
»Hvornår?« svarede Elena.
»Hele tiden«.
Der blev stille i telefonen.
»Det kender jeg ikke noget til«, sagde hun. Og lagde røret på.

Drømmen

Hver måned blev pigerne tvunget til at skifte lejlighed i løbet af natten.
»For en sikkerheds skyld«, som en af de tre mænd fortalte.
De fik et par minutter til at pakke deres sparsomme ejendele sammen i nogle poser.
Tanja blev tvunget til arbejde alle dage. Fra middag og til langt ud på natten. Resten af tiden sov hun i lejligheden.
Hver nat blev døren låst udefra.
Tanja forsøgte at glemme. Lydene. Lugtene. Lyset. Musikken. Åh, kunne man bare lukke sanserne ude.
Tanja tænkte på at flygte. Flyve bort. Brænde bygningen til grunden og tage en grusom hævn på de tre mænd. Hun tænke på Elena. Og på sin lillesøster, der stadigvæk boede i Ukraine hos deres mor.
»Jeg vil aldrig fortælle min søster om dette. Aldrig«, sagde hun til sig selv.
»Aldrig«.
»Aldrig fortælle nogen«.
Hun drømte om at være mor og få et hus. Om sin egen mor og far, der smed hende på gaden, da hun var 11 år.
Om hendes tante, der havde taget sig af hende, indtil hun blev 13 år og tanten pludselig mente, Tanja måtte være gammel nok til at stå på egne ben.
Om tre år dels på gaden - dels hos en kæreste, en ven, en bekendt. Bare et sted, hvor hun kunne sove.
Hun drømte om livet i Vesten, som det så ud i reklamerne. Og hun drømte om sig selv. Hvorfor havde hun da ikke bare sagt nej til turen? Hun var så dum. Så ligegyldig. Så overflødig.
Hvorfor?
De nætter drømte hun om ikke at vågne igen.

Salget

Månederne gik. Langt hurtigere, end Tanja kunne holde styr på.
En dag forsvandt de andre piger.
»Du ser dem ikke igen. Vi har solgt dem«, forklarede en af de tre mænd.
Prisen hørte hun aldrig om.
»Men dig beholder vi«, havde de sagt.

»Hvis du nogensinde sladrer til nogen - eller prøver at slippe bort - så sælger vi dig videre. Forstår du det? Måske til Italien. Måske til Grækenland. Har du hørt om Grækenland? De tager sig ikke godt af pigerne der«.

De flyttede til en ny bar, men selvom farverne på væggene var anderledes, blev hun tvunget til det samme.

Der kom nye piger. De var så unge, synes Tanja, der som 17-årig var en af de erfarne.

Aleksej kom ofte. Han var en af de faste kunder. Han betalte åbenbart godt, for han blev længe. Og han forsøgte at tale med Tanja. Han var ikke behagelig. Ikke rar. Ikke en ven.

Men han havde et menneskeligt ansigt.

Og Aleksej havde virkemidlet, der fik hende til at glemme. Tanja skyllede virkeligheden bort med de små piller, som Aleksej smuglede ind til hende.

Tågen kom tilbage og lagde sig som en tung dyne omkring øre og øjne.

Musikken forsvandt.

Der var mange kunder.

Og en dag var der flere end normalt.

»Jeg vil ikke mere. Jeg kan ikke mere«, sagde hun.

De tre mænd grinede af hende.

»Du skylder os penge. Mange penge«, sagde de og skubbede hende omkuld. Hun var deres, forklarede de, og hun fik først lov til at rejse, når alle de penge, hun skyldte dem for rejsen, var betalt. Hvor mange penge det var, kunne hun ikke få at vide. Og det var også lige meget. For hun havde ingen. Tanja så aldrig en dollar.

Den ene af de tre mænd sagde intet. Han slog kun. Slag fra en knytnæve faldt over hendes mund, øjne og næse. Når de slog i hovedet, blev hun først rigtig bange. Han sparkede. Tog i hendes mørke hår og tævede hendes unge hoved ind i betonvæggen.

Igen og igen. Og igen.

»Vil du så stadigvæk rejse?« spurgte én af de andre mænd.

Der gik fire dage, før Tanja igen kunne rejse sig fra sin seng.

De andre piger smuglede lidt mad med ind på værelset til hende.

Nøglen

Hun havde selv spurgt Aleksej. Han havde nikked. Han ville gerne hjælpe hende, men han vidste ikke hvordan.

En dag havde Tanja set sit snit til at kopiere lejlighedsnøglen i et stykke sæbe. Hun havde lige nået det, inden en af de tre vendte tilbage efter at have været nede med skraldet.

Han nærmest smilede til hende og rystede på hovedet, da han tog nøglen fra bordet.

Sæbestykket gav hun til Aleksej, da han nogle dage senere vendte tilbage.

»Kan du gøre det? Lave en kopi« spurgte hun.

Aleksejs svar forsvandt i tågerne. Det var hendes eneste chance.

»Men du kan ikke stole på Aleksej. Han er ikke din ven. Du kan ikke stole på Aleksej«, huskede Tanja sig selv på.

Hvad hvis Aleksej havde sladret? Han skulle bare vise sæben til én af de tre mænd og så var det slut. Han kunne også udnytte det. Afpresse hende.

»Du har ingen venner. Du kan ikke stole på nogen. Det kommer du aldrig til. Det må du ikke glemme«, tænke Tanja.

Udenfor var sneen så småt begyndt at falde, da Aleksej vendte tilbage med en kopi af nøglen.

Morgensol

Tanja stod op klokken fem om morgenen. Det var kun et par timer siden, døren bag dem var blevet lukket og låst.

Selv havde hun ikke lukket et øje. Stille rejste hun sig fra sengen, fandt nøglen frem, satte den i og drejede rundt. Døren gik op. De andre piger sov - hun turde ikke vække dem.

Hendes små hænder knugede om mobiltelefonen, hun havde stjålet aftenen forinden fra en af gæsterne.

Hun så sig ikke tilbage, men sneg sig på en gang langsomt og hurtigt ned af trapperne.

Hendes hjerte pumpede i små ryk.

Ud i januars morgensol løb Tanja.

Ud. Borte. Væk.

Hun græd.

Aleksej fandt et hotel i den anden ende af byen. Det var ikke særligt fint, men det var frit.

Da Aleksej forlod hotellet den nat, blev døren igen låst. Men denne gang var det indefra.

»Tænk dig nu om. Aleksej har hjulpet dig, men han er ikke en ven. Jeg vil aldrig se ham som en ven, for han fik også noget ud af det. Du er alene«, tænkte Tanja.

Hun blev indenfor. Hver aften drak hun sig fuld i sprut - og spiste et udvalg af de forskellige piller.

Aleksej skaffede mad og kom med nyt tøj.

Der var rodet på hotellet.

Det hele blev tåget. Tanja græd og smilede. Og græd igen.

Hovedpinen fra de mange slag satte sig fast.

Billeder af knytnæver kom frem igen.

Hun krøb sammen i sengen.

Måske ville Aleksej angive hende? Måske ville de finde hende? Sælge hende videre. Måske ville politiet... Måske ville... Måske...

To uger senere gik Tanja for anden gang i sit liv ombord i en flyvemaskine.

Flyet landede i Moldova.

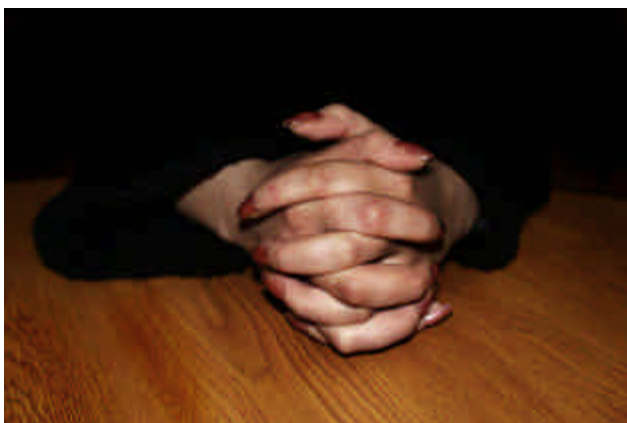
Hun var tilbage.

I ankomsthallen faldt Tanja sammen af druk.

Hun blev straks kørt til hospitalet.

Der var gået mere end to år.

Artiklen er skrevet på baggrund af interviews med Tanja, hendes sagsbehandler og psykolog samt informationer fra de få tilgængelige dokumenter om Tanjas liv. Alle navne er ændret for at sikre Tanja, der i dag modtager hjælp fra International Organization for Migration og bor på en hemmelig adresse i Moldova. Tanja siger, at hun ikke længere frygter noget. Kun, at de tre mænd en dag får fat på hende igen. Ingen i Tanjas familie har hørt hendes historie

Tanjas hænder.

Foto: Kaare Sørensen

Mere børnehandel i Danmark

Politiken kan i dag dokumentere yderligere tre danske tilfælde af børnehandel til prostitution foruden de tre tilfælde som Red Barnet redegjorde for ved årsskiftet. Formentlig er tallet langt større, vurderer personer tæt på prostitutionsmiljøet.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Børn fra Polen, Letland, Litauen og Rusland har allerede oplevet at blive solgt til prostitution i Danmark.

Og højst sandsynligt vil mange flere udenlandske børn lide samme skæbne, frygter personer tæt på det danske prostitutionsmiljø.

»Det er foreløbigt ret begrænset, hvad vi har af tilfælde med piger under 18 år. Endnu. Men det er formentlig kun et spørgsmål om tid. Det sker jo rask væk i de lande, vi normalt sammenligner os med, så vi kan forvente, at det også kommer her i et større omfang«, siger Maria-Pia de Parlo, forsker i Videns & Formidlingscentret for Socialt Udsatte.

Den frygt deles af Red Barnet, der ved årsskiftet redegjorde for tre tilfælde af handel med børn til prostitution i Danmark. Her er man ikke overrasket over, at Politiken i dag kan dokumentere yderligere tre tilfælde.

»Det her er kun begyndelsen. Jeg er overbevist om, at der er mange flere tilfælde og at vi kommer til at se flere børn handlet til Danmark i de kommende år«, siger Inger Neufeld, konsulent bag Red Barnets rapport om handel med børn i Danmark.

Unge piger ønskes

Reden er et center i København, der har tæt kontakt til flere hundrede prostituerede om året. Her er der heller ingen tvivl om, at vi kommer til at opleve et stigende antal børn i det danske prostitutionsmiljø.

»Vi hører om en stigende efterspørgsel på yngre piger. De voksne prostituerede, som vi er i kontakt med, fortæller jævnligt historier om mænd, der gerne vil betale et par tusinde kroner for at få nogle af de helt unge prostituerede«, siger leder af Reden, Dorit Otzen, der har arbejdet med prostitution i 30 år.

Hun forudser, som øvrige kilder i miljøet, Politiken har talt med, at de stadigt relativt få dokumenterede sager kun er toppen af isbjerget.

»Tidligere erfaringer fra andre lande viser, at børneprostitution altid vil være i slipvinden på prostitution af voksne, og lige nu oplever vi jo en kraftig stigning i antallet af voksne prostituerede fra udlandet i Danmark«, siger Dorit Otzen.

Almindelige mænd

Den stigende børnehandel skyldes hovedsageligt en stigende efterspørgsel efter unge prostituerede fra almindelige mænd og kun i meget ringe grad decideret pædofili, vurderer Storbritanniens førende ekspert i prostitution.

»Der er intet, der tyder på, at danske eller italienske mænd er helt vilde efter at få fat i børn. Mændene benytter sig blot af, at der er et stigende marked af unge piger i Europa«, siger Julia O'Connell Davidson, professor fra universitetet i Nottingham.

Hun peger på, at de fleste af de børn, der bliver solgt og udnyttet til prostitution, er mellem 15 og 18 år.

»Selvfølgelig eksisterer der nogle mænd, der får et specielt behov udlevet med unge piger, men størstedelen af kunderne er ligeglade med, om pigerne er 16 eller 20 år. Pædofile mænd søger typisk meget yngre børn«, siger hun.

Svensk inspiration

Den svenske regering nedsatte for to år siden en arbejdsgruppe, der skal kortlægge viden om børn handlet til Sverige til prostitution.

Anne Baastrup opfordrer den danske regering til at kigge naboerne over skulderen.

»Vi skal lade os inspirere af, hvad der gøres andre steder. Men vi skal selvfølgelig passe på ikke kun at kigge på de tilfælde, hvor børnene handles til sex. Det er vigtigt at finde ud af, hvor store problemerne er på alle de forskellige områder indenfor børnehandel«, siger hun.

For at få klarhed over omfanget af børn handlet til Danmark – vil Anne Baastrup i et samråd på tirsdag kræve en redegørelse fra integrationsminister Bertel Haarder (V).

»Vi må have integrationsministeren til at undersøge, hvor stort problemet er herhjemme. Det er simpelthen nødvendigt«, siger hun.

Bertel Haarder har ikke ønsket at udtale sig.

Også tyveri

Den stigende handel med børn til Danmark foregår ikke kun med sex for øje. For selv om over halvdelen af alle Europas børneslaver udnyttes til prostitution, så findes der også flere tilfælde af børnehandel til Danmark, hvor de udenlandske børn bringes herop og tvinges til at stjæle.

Hos den Sociale Døgnvagt i København, der bisidder børn under afhøringer hos politiet, kender man til op mod 20 sager fra det seneste halve år, hvor 15-, 16- og 17-årige rumænske drenge er bragt til Danmark for at stjæle til deres bagmænd.

»Fænomenet med udlændinge, der kommer hertil for at stjæle, ser vi fra tid til anden, men vi har ikke set børn under 18 år fra udlandet i dette omfang tidligere. Det er relativt nyt«, siger Ole Hammer, leder af den Sociale Døgnvagt.

»Børnene er ofte meget tavse og vil ikke fortælle om deres oplevelser. Vi kan ikke udelukke, at de også har været udnyttet seksuelt«.

(faktaboks)

Flere sager

Red Barnet fortalte i en rapport fra årsskiftet, at tre udenlandske børn har været solgt til prostitution i Danmark. En gennemgang af de seneste års kriminalsager, som Politiken har foretaget, viser, at der har været mindst tre andre tilfælde. Formentlig er tallet langt højere.

- En 15-årig lettisk pige og 17-årig russisk pige bliver i august 1999 anholdt for prostitution på et bordel i Vejle. Begge piger bliver sendt hjem få dage efter.

- En 17-årig litauisk pige bliver anholdt for prostitution af Århus politi i juni 2001. Hun sendes hjem få dage efter.

Solgt til sex i København

En 16-årig polsk pige blev tvunget til prostitution i København i sommer. Hendes bagmænd er som de første nogensinde blevet dømt for handel med børn i Norden.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Hun havde en drøm.

En 16-årig polsk pige og hendes tre år ældre veninde kom til Danmark i sommer for at arbejde på en restaurant.

Og tjene gode penge – som de var blevet lovet af den flinke dame, der havde taget dem med til Helsingør. Men pigerne fandt hurtigt ud af, at de hverken skulle servere bøffer eller tørre borde af. Efter et par dage i Helsingør med god mad og husly brast drømmen.

Den 41-årige kvinde tvang sammen med en 25-årig mand de to piger på gaden. Tog pas og mobiltelefoner fra dem og tvang dem til prostitution i København. Holdt øje med dem fra en bil, så de ikke kunne flygte. Fyldte dem med stoffer og truede dem på livet, hvis de forsøgte at stikke af. Den 19-årige veninde blev efter et par dage på de københavnske gader pågrebet af politiet og sendt hjem, da hun ikke havde noget gyldigt pas.

Den 41-årige kvinde tog straks herefter den 16-årige med til Sverige, hvor hun først blev solgt som escortpige til forskellige mænd. Siden tvunget til gadeprostitution i Malmø og Gøteborg.

Det var her politiet fandt hende.

På sig havde hun to små sedler med priser på de seksuelle ydelser, hun skulle yde.

Anonymt tip

Politiet i Gøteborg pågreb de to bagmænd i juli sidste år.

»Vi fik et anonymt tip fra en svensk prostitueret, som havde lagt mærke til den unge pige i gadebilledet«, fortæller kriminalkommisær ved Gøteborg Politi, Thomas Ekman, der er chef for den svenske specialenhed, der efterforsker sager med mistanke om menneskehandel.

Den 16-årige afgav forklaring til Gøteborg Politi og vidnede i oktober mod de to bagmænd i Gøteborg Tingsret. De blev begge dømt for menneskehandel og groft alfonseri.

Den 41-årige østeuropæiske kvinde, der havde dansk statsborgerskab, blev idømt fire års fængsel, mens hendes 25-mandlige hjælper fik to år og tre måneder bag tremmer.

Kvinden modtog dommen, mens hendes medskyldige ankede sin dom til den svenske højesteret, der blot skærpede dommen kort før jul. Manden kan nu se frem til to år og seks måneder bag tremmer i Sverige.

Både manden og kvinden vil blive sendt ud af landet, når de har afsonet deres domme. Desuden skal de to betale den 16-årige pige 130.000 svenske kroner i erstatning.

Sagen er første i Norden, hvor der er faldet dom i en sag om handel med børn.

»Sagen er utrolig vigtig for at skabe opmærksom om denne forfærdelige og kraftigt stigende form for kriminalitet«, siger Thomas Ekman.

Politiet: Langt til Danmark

Københavns Politi tror, at Danmark ikke vil opleve et stigende antal tilfælde af børnehandel til prostitution. Rystende naivt, mener ekspert.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Selvom København har det største antal prostituerede i Danmark, tror Københavns Politi, at kun få børn fra udlandet vil blive tvunget til prostitution i de kommende år.

»Det er klart, at som grænserne bliver åbne til Østeuropa, så er der en risiko for, at vi får flere unge piger til landet. Men det bliver næppe noget væsentligt antal. Jeg er bekendt med, at det er et stigende problem i Rumænien og Albanien, men vores erfaringer siger os, at der på dette område er ret langt til Danmark«, siger chefkriminalinspektør Per Larsen fra Københavns Politi.

Den vurdering kalder ekspert i menneskehandel og professor i prostitution Julia O'Connell Davidson for 'rystende naiv'.

»Ingen lande i Vesteuropa kommer til at gå fri for det her. Det er et simpelt spørgsmål om, hvorvidt man vil erkende det nu - eller vente til det er for sent,« siger hun.

Men Per Larsen står fast.

»Jeg vil godt understrege, at der er tale om frygtelige forbrydelser, men vores samfund er simpelthen for fintmasket til, at det kan betale sig for bagmændene. Jeg tror ikke, det bliver noget stort problem«, siger han.

Det udtalelse giver formanden for Folketingets Retsudvalg Anne Baastrup (SF) ikke meget for.

»Det var præcis det samme, politiet sagde, dengang jeg rejste spørgsmålet om, hvorvidt handlen med kvinder var et voksende problem i Danmark. I dag har politiet fået sat fokus på handlen med kvinder, fordi problemet reelt viste sig at være stort. Det samme kan jo desværre tænkes at være - eller blive - tilfældet med børnehandel«, siger Anne Baastrup.

Justitsminister Lene Espersen (K) har ikke ønsket at oplyse, om hun er enig i Per Larsens vurdering.

Kort – Vejene til Europa

Tal fra det albanske indenrigsministerium viser, at mere end 6000 børn gennem de seneste tre år er blevet solgt ud af landet. Børnene ender især i Italien og Grækenland. Organisationer i landet skyder dog det reelle antal til at være langt højere. Samme billede ses i blandt andet Moldova, Rumænien, Tjekkiet, Letland og Litauen. Østeuropa er hovedleverandør af børneslaver til Vesteuropa, men der kommer også børn til Europa fra både Afrika og Asien. Vejene ind i Vesten er mange, og bagmændene finder hele tiden nye smuthuller. Og er børnene først inde i Vesteuropa, gør EU's åbne grænser det nemt at flytte dem rundt mellem landene.

Mandag

(forsidehenvisning, inkl. farvebillede af Ana Bontan)

To kroner

Ana Bontan er europæer, men hun mærker ikke meget til den europæiske velstand. Sammen med sin mor og fem brødre lever 5-årige Ana et fattigt liv i et utæt træhus i den lille landsby Baltata de Sus I Moldova. Ana vågner hver dag i Europas fattigste land, hvor familien lever for omkring to kroner om dagen. Hendes mor drømmer om en fremtid for Ana. Måske skal hun til Vesteuropa og arbejde, når hun bliver ældre. Men det kan hun ikke komme på lovlig vis. Og hvad gør man så? Politiken sætter fokus på Europas handel med børn.

Læs side 12

Ana har en drøm

Otte ud af 10 moldovere lever for under 220 kroner om måneden. Hver femte får ikke mad nok. Virkeligheden i Europas fattigste land får hvert år tusinder til at flygte til Vesten.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Engang var huen hvid og gul. Jakken var rød over det hele. Og båndet var hvidt.

Nu er tøjet slidt og beskidt og sidder på fem-årige Ana.

»Jeg ville ønske, at vi kunne komme væk herfra. Finde noget andet, noget bedre. Få penge til mad og varmt tøj. Få vand i huset og måske varme«, siger Anas mor, Maia Bontan.

»Men hvordan?«

Maia er alene med Ana og Anas fem brødre. Anas far døde for halvandet år siden, da nogle alkoholikere bankede livet ud af ham under et skænderi.

Nu skal Maia forsørge sig selv og familien for 125 leu, knap 65 kroner, om måneden. Penge, hun får fra de sociale myndigheder.

Hun går hjemme i det lille blå træhus og passer på de to små. Det er meget sjældent, hun forlader Baltata de Sus, som er en lille landsby nord for hovedstaden Chisinau. Eller snarere en samling af faldefærdige huse gemt væk i en dal.

14 huse langs en snoet jordvej. Ingen elektricitet. Ingen vand. Ingen varme. Kun en gammel brønd, som ingen kan huske, hvornår sidst virkede.

Om nogensinde.

Arbejdsløshed

De fleste i byen har ukrainske rødder. Kun få kan snakke eller forstå moldovsk – næsten identisk med rumænsk – som er modersmålet for størstedelen af befolkningen i Moldova.

»Tiden går langsomt her«, siger Maia Bontan.

»Der sker ikke så meget«.

Enkelte af Baltata de Sus' unge mænd har arbejde i nogle af de større landsbyer et stykke herfra.

De går i markerne for andre. Bussen koster en krone, hvilket er meget dyrt set i forhold til lønnen. Så de fleste går hele vejen til arbejde, selv om der er meget langt.

Otte ud af 10 moldovere lever under fattigdomsgrænsen. Mere end halvdelen har ikke penge til både mad og tøj. Maia og børnene er blandt den femtedel af moldoverne, som end ikke har penge til nok mad.

Og siden hendes ældste søn Clim på 16 år i sommer droppede ud af skolen, har Maia håbet, at han kunne finde et arbejde. Selv er hun nødt til at blive hjemme og passe de små.

»Clim fik et arbejde på en havn her i efteråret, men det var for hårdt for ham. Ærgerligt, for vi kunne godt have brugt pengene«, siger hun.

Måske skal Clim til Europa og arbejde. Clim kigger ned i jorden. Så på sin mor. Flygtigt og uden at kigge hende i øjnene.

»Måske tager jeg tilbage og gør skolen færdig til sommer. Men min drøm er at blive chauffør«, nærmest hvisker han.

Han venter på en reaktion fra sin mor. Men den kommer ikke.

Maia trækker vejret dybt og trækker på skuldrene.

Hun spekulerer mere på, hvordan de skal få stoppet hullerne i taget og skaffe mere tøj, så de kan holde varmen gennem januar, hvor temperaturen sjældent når over frysepunktet. Først i begyndelsen af april forsvinder nattefrosten.

Hun tænker også over, hvad hun skal give børnene at spise i aften.

Og i morgen.

Og på om de andre drenge husker at tage vand med hjem fra skole.

»Jeg håber bare på et bedre liv. Måske ender mine børn med at tage til Vesten, hvis nogen vil ansætte dem«, siger Maia Bontan.

»Der er ikke noget at vente på her«.

Flugten

Officielt har omkring 125.000 af Moldovas 4,4 millioner indbyggere forladt landet for at arbejde i udlandet, men flere uafhængige observatører anslår tallet til at være godt én million.

De fleste arbejder illegalt, og halvdelen af Moldovas økonomi er i dag finansieret af penge tjent på Balkan eller i Vesteuropa.

Omkring halvdelen af alle børn i de mindre landsbyer, som tæller 80 procent af befolkningen, har mindst én forælder, der er rejst til udlandet. Mange er endt som ofre for menneskehandel.

Børn forlader også i stigende grad Moldova i håbet om at få arbejde i udlandet. Børn, der ofte ender som ofre for menneskehandel.

Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) beskriver i en ny rapport Moldova som 'en af de største leverandører af børneslaver til sex og andet tvangsarbejde' i Europa.

Forståelse

Professor Anatol Gremalschi er en fin herre med begyndende gråt hår. Som ansvarlig for børn og uddannelse på det uafhængige Institut for Samfundsudvikling, Institute for Public Policy, i Moldova tjener han selv lige nok til at betale sin lejlighed og få mad på bordet hver dag.

Flere af hans venner er læger, der arbejder hårdt, men som kun tjener hvad, der svarer til 600 til 800 kroner om måneden.

Og fremtiden tegner ikke lys i Moldova.

Finansminister Zinaida Grechanaya har netop udtalt, at moldoverne skal forvente, at 2004 bliver et 'hårdt år for vores land'.

Anatol Gremalschi nikker. Han forstår godt, hvorfor hans landsmænd flygter.

»Det er en ond cirkel. Forældrenes forsøg på at skabe sig en ny tilværelse skaber nye problemer for de efterladte børn. Vi har efterhånden en hel generation, der vokser op uden kontakt til deres forældre. Det er frygteligt. Mange af dem bliver passet af tilfældige naboer eller fjerne familierelationer, som let bliver fristet, når de bliver tilbudt selv mindre summer for at sælge dem til arbejde i vesten. De har simpelthen ikke råd til at være forsigtige«, forklarer han.

Bag skolens mure

Der lugter af urin. På gangen. I spisesalen. Og til dels i klasselokalerne.

Men ingen af eleverne skærer ansigt.

Scoala Medie Speciala-internat i byen Ialaveni er blot én af Moldovas mange kostskoler, hvor forældre efterlader deres børn, hvis de skal til udlandet for at arbejde, eller hvis de af andre grunde ikke er i stand til selv at tage sig af børnene.

Betongulvet på gangene er beklædt med kolde fliser og mønstre fra dengang, Moldova var en del af Sovjetunionen.

Verdenskortet i klasselokalet markerer tydeligt grænsen mellem DDR og Vesttyskland.

Midt i klassen sidder en anden Ana. Hun er 16 år og forlader skolen til sommer.

»Der er både nogen i min familie og nogle af mine venner fra min landsby, der er taget til udlandet for at arbejde. Men de skriver aldrig hjem. Jeg ved ikke, hvad de laver«, siger hun.

»Jeg tror helst, at jeg vil blive i Moldova og tjene mine penge på en reel måde. Hvis det kan lade sig gøre«.

Ana har ikke set sine forældre i et halvt år. Hun ser dem kun en uge om sommeren og en uge om vinteren. Det kniber med økonomien, og derfor har Ana tilbragt det meste af sit liv på skolen.

Hun overnatter i et lille sovekammer på tredje sal, hvor ti senge står på to lige rækker. Børnenes få personlige ejendele er gemt væk i et aflåst skab.

Væggene overalt på skolen er fulde af sprækker og skolens to opholdsrum indeholder ikke andet end to hærgede lænestole.

Men her er varme.

Engelsk

For få år siden var Anas store drøm at lære engelsk og blive tolk. Men det kræver en lang skolegang og meget undervisning. Og bøger har aldrig rigtig været noget for Ana.

»Jeg håber at få en plads på handelsskolen«, siger hun.

Men Ana ved, at det kan blive svært. Hendes forældre kan ikke betale pladsen, og kun de allerbedste får fripladser betalt af staten.

»Lykkes det ikke, ja, så... Så ved jeg ikke helt, hvad jeg skal«, fortæller hun.

Mørke udsigter

Statistikkerne taler imod Anas drøm.

Som kostskoleelev er hendes risiko for at blive lokket til Vesten og ende i tvangsarbejde 10 gange større, end hvis hun havde boet hos sine forældre.

Og bagmændene ved, at kostskoleelever ofte ikke har meget at vende hjem til og derfor er lette ofre.

»Pigerne her har i forvejen en lav selvtillid. De er mere sårbare, fordi de er overbeviste om, at der er noget i vejen med dem. Og derfor har det en enorm effekt, når nogen fortæller dem, at de er lige så gode som alle andre, og at de sagtens kan få et job i Vesten«, siger Silvia Rudoi, underviser på Scoala Medie Speciala-internat.

Hotline

Det flyder med gennemlæste opslagsværker, små håndskrevne notater og store tykke mapper med ordene arbejdstilladelser, visa-regler og trafficking skrevet på små mærkater.

Der er travlt hos telefonlinien La Strada i en slidt etagebygning i hovedstaden Kisinou i Moldova.

I hjørnet af det lille lokale sidder to kvinder med hver deres telefonrør i hånden.

Telefonerne ringer tit.

»Det er La Strada. Kan jeg hjælpe? Du skal til udlandet? Hvornår«, lyder det.

I den anden ende taler hvert år et par tusinde piger og kvinder, der alle drømmer om at arbejde i udlandet.

Derudover ringer der hvert år omkring 1000, som allerede har været i udlandet. De ringer for at få hjælp til at komme videre med livet.

Alle har de set plakaterne eller de orange klistermærker med telefonnummeret 800 77777. Linien er åbent døgnet rundt.

Undersøgelser viser, at ni procent, at Moldovas unge allerhelst vil blive i landet.

Resten drømmer om Vesten.

»De helt unge piger fra Moldova er lette at narre. De vil så gerne tro, at de er særligt udvalgte til et bedre liv i vesten, og at alt det onde kun sker for andre«, siger Ana Revenco, leder af telefonrådgivningen La Strada.

Hun oplever en stor stigning af især helt unge piger, der har fået tilbudt job i Vesten.

»De kan for eksempel have fået tilbudt et job som tjener i Holland, som de glædeligt har accepteret uden at stille de mest basale spørgsmål som - 'hvordan kan jeg være tjener, når jeg ikke kan sproget?', 'Hvordan får jeg en arbejdstilladelse, når jeg er 16 år?', 'Under hvilke forhold skal jeg bo?', 'Er min rejse virkelig gratis?', 'Hvad hvis jeg vil tilbage?', 'Hvordan er mit arbejde 2000 dollars værd om ugen?' og 'Hvorfor har jeg ikke fået nogen kontrakt«, siger Ana Revenco og trækker opgivende på skuldrene.

Hun gentager på sit fejlfrie engelsk med skarp russisk accent.

»Vi gør vores bedste for at vejlede dem. Men de er så lette at narre. De vil så gerne tro, at det nok skal gå alt sammen, når bare de kommer til Vesten«.

To skridt foran

Organiserede kriminelle kan fortsat handle med børn i Europa uden væsentlig risiko for at blive dømt. Det er blevet en god forretning at sælge børn, mener Interpol. Østlandene erkender 'helt fundamentale huller' i indsatsen.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Det begynder i det små.

En kender én, der kender én, der har hørt om et job i udlandet. Eller en ung mand midt i tyverne, der falder i snak med en yngre pige til en fest, midt på gaden eller til et marked i en landsby. Og så kender han pludselig én, der måske kender én, der har et job.

En kærkommen chance opstået ved et tilfælde – tror pigen.

Men hun tager fejl.

Hele scenariet er planlagt af bagmænd, der forstår at iscenesætte 'tilfældigheder' med de børn, de ønsker kontakt til.

»Det virker tilfældigt, men kontakten er planlagt nøje ned til mindste detalje«, fortæller efterretningsofficer John Stamnes fra Interpols kontor for forbrydelser mod børn.

For fem-seks år siden stod mindre grupper på 10-20 bagmænd bag handlen med børn.

Nu er det anderledes.

»Tidligere virkede de fleste sager om handel af børn meget spontane, men nu kan vi genkende den kriminelle tankegang, vi kender fra organiseret kriminalitet som våbenhandel og narkotikasmugling. Handlen med børn er i dag en af de bedst organiserede kriminelle aktiviteter, vi kender til«, siger John Stamnes.

Milliarder

Flere russiske og albanske mafiaer er i medierne blevet sat i forbindelse med handlen med børn, men Interpol har endnu ikke haft held til at trænge ind til bagmændenes identitet. Det står dog klart, at de første til at skabe kontakten typisk er unge mænd mellem 20 og 30 år. Småkriminelle, der forsøger at skaffe hurtige penge.

I en sag fra Chisinau, hovedstaden i Moldova, erkendte en af de 'små fisk', at han typisk kunne tjene 1500 kroner på at finde et barn og få hende sendt til Vesten. Af de penge brugte han kun få dollars på at skaffe hende et falsk pas og til at bestikke grænseposten.

»Det er desværre blevet en god forretning at sælge børn«, siger John Stamnes.

Som med al anden organiseret kriminalitet findes der ingen sikre tal for, hvor mange penge, der hver dag skifter lomme.

FN's kontor til bekæmpelse af narkotika, kriminalitet og menneskehandel vurderer på verdensplan at menneskehandlen indbringer bagmændene mellem 40 og 60 milliarder kroner hvert år. Børnehandlen i Europa tegner sig for mindst én milliard.

Færre sager

Der findes ikke tal for hvor mange, der er blevet dømt for børnehandel i Europa, da politiet i langt de fleste østeuropæiske lande ikke fører specifik statistik på handlen med børn. I stedet arkiveres sagerne som 'menneskesmugling' eller 'ophold i landet uden tilladelse'.

Det uafhængige Institut for Samfundsudvikling i Moldova konkluderer i en endnu ikke offentliggjort undersøgelse, at færre og færre sager når frem til dommerne i Moldova.

»Der er simpelthen ikke vilje til det i retssystemet«, fortæller professor Anatol Gremalschi fra Institut for Samfundsudvikling.

Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) har ellers taget flere initiativer til bekæmpelse af korruption og bedre træning af politifolk og dommere.

Det skulle føre til flere domsfældelser.

»Det er selvfølgelig ikke i orden, at vi endnu ikke har fået domme for handel med børn, når det er så udbredt, som det er«, siger Claus Neukirch, talsmand for OSCE i Moldova.

»Men det tager tid. Det er stort set det eneste, vi kan være helt sikre på. Det tager rigtig lang tid,« siger han.

Forsyningsvej lukket

I løbet af det seneste år er det med en effektiv indsats lykkedes det italienske politi at lukke søvejen fra Vlora i Albanien til Italiens kyster.

Denne rute har tidligere været et af de hyppigst brugte transitområder til transport af børn og kvinder til Vesteuropa. Men ifølge OSCE har bagmændene blot fundet nye ruter nordpå og fører nu i stigende grad børnene til Vesteuropa gennem landene på Balkan.

I stedet for at liste sig over de skarpt bevogtede grænser benytter bagmændene de såkaldte 'grønne grænser'. Til fods vandrer de af skjulte stier langs floder og bjerge. Her passerer de landegrænserne på udvalgte steder, hvor grænsevagterne kun sjældent viser sig. En anden ny metode er at sætte børnene på fly uden ledsagere – for så at få medskyldige til at samle dem op i lufthavnen i destinationslandene.

De nye ruter har gjort det sværere for politistyrkerne at finde børnene på vej ud af landet, og de hører først om sagerne, når det er for sent.

»Bagmændene er hele tiden to skridt foran«, erkender John Stamnes.

Operation Mirage

Politiet har flere gange forsøgt at indhente bagmændene eller i det mindste at spænde ben for dem. Mere end 20.000 lejligheder, barer, hoteller og natklubber over det meste af Østeuropa fik besøg, da politistyrker i 13 lande i september forrige år gennemførte den hidtil største razzia mod handel med børn og kvinder.

For nogle var besøget mere uventet end for andre, og razziaen med kodenavnet Operation Mirage er senere blevet beskyldt af OSCE for at være rodet, ustruktureret og til dels korrump.

Aktionerne forløb over nogle uger og mere end 10.000 børn og kvinder blev udspurgt om deres forhold. Var de blevet købt? Følte de sig truet? Var der nogen, der tjente på dem?

De østeuropæiske politistyrker, samlet under det østeuropæiske politisamarbejde SECI, havde mistanke om langt flere tilfælde, men kunne kun i 237 tilfælde dokumentere, at der var tale om menneskehandel. Og kun 63 modtog hjælp til at komme på fode igen.

De var alle børn.

Helga Konrad fra den særlige afdeling for menneskehandel under Stabilitetspagten for Sydøsteuropa, der rådgiver politistyrkerne i Østeuropa erkender, at der stadigvæk er meget at lære.

»Der er kommet mange gode initiativer, men det tager meget lang tid at få dem ført ud i livet. Der er stadigvæk helt fundamentale og meget seriøse huller i kampen mod menneskehandel«, siger hun.

Fedtede lommebøger

Vicekriminalkommissær Henrik Bay, leder af det danske Schengen/Sirene-kontor under Rigspolitiet, er netop vendt hjem fra Moldova, hvor han har planlagt implementeringen et særligt computersystem til efterforskning af menneskehandel.

»Efterforskerne i Moldova gemmer i dag alle informationer om mulige kriminelle i små fedtede lommebøger og i deres hoveder. Deres viden og indsamlede data bliver slet ikke brugt fornuftigt. Og så taber man kampen mod den organiserede kriminalitet. Som det er i dag, har bagmændene frit spil«, siger Henrik Bay.

Sådan gør bagmændene

FINDER OFRE

Bagmændene finder typisk piger via annoncer, på gaden eller ved møder i de mindre landsbyer. Her vil en lokal politimand, borgmester eller et familiemedlem få betalt under 300 kroner for at finde nogle unge piger.

OVERTALER

Pigerne tilbydes et almindeligt og tilsyneladende uskyldigt job i vesten som tjener eller stuepige. De er smigrede over interessen og fulde af forhåbning om et bedre liv. De får ofte at vide, at hvis de er utilfredse, så kan de bare rejse tilbage. De skal ikke selv betale for transporten eller tænke på pas og visa.

SAMLER OFRE

Pigerne fragtes til en lejlighed i en større by, hvor de møder andre piger. De får nyt tøj. Måske holdes der en fest. Allerede her kan de blive solgt videre til en anden bagmand. Prisen vil typisk være omkring 1500 kroner.

SKAFFER PAPIRER

Med de rette kontakter og kontanter tager det kun få dage at skaffe et falskt pas og visa. Korruption er udbredt.

TRANSPORT

Pigerne flyves, køres eller transporteres på anden vis af forskellige ruter til for eksempel Balkan. Rejsen vil typisk være deres første uden for deres fødeby. Uvidende sælges de videre til andre bagmænd, der bliver præsenteret for pigerne som deres nye arbejdsgivere. Prisen er her steget til to-tre tusinde dollars – svarende til 12-18.000 kroner.

OPHOLD

Pigerne ankommer til destinationslandet. De bliver parkeret i en aflåst lejlighed og deres papirer tages fra dem. Enkelte udfører i dagtimerne et almindeligt job. De har ingen kontakt til myndigheder, politi eller lokalbefolkningen. Ofte vil ofrene ikke kunne sproget.

TRUSLER

Bagmændene hævder, at pigernes oprindeligt planlagte arbejdsplads er gået konkurs, og at pigerne skylder dem astronomiske beløb for rejsen. I nattetimerne tvinges pigerne til prostitution. Nægter pigerne at sælge sig selv, truer bagmændene med at dræbe både dem og deres familier.

PASSIVERING

Pigerne holdes nede med begrænset mad, tæv, dødstrusler, alkohol og eventuelt narko. Bagmændene fortæller, at prostitutionen er til deres eget bedste. Der udøves en del psykisk vold. Hver dag tjener bagmændene tusinde af kroner på pigerne, som sjældent får nogle af pengene selv.

VIDERESALG

Bagmændene sælger nogle gange pigerne videre. På Balkan er der flere eksempler på, at det er sket på 'auktioner', hvor forskellige bagmænd bød på hinandens piger – som ved en kvægauktion. Nogle bagmænd vælger også at smide pigerne på gaden, når de bliver trætte af dem, eller hvis pigerne er for ødelagte til at tjene flere penge. Pigerne trues med trusler om død, hvis de nogensinde sladrer.

Tirsdag

Ekspertes: Europa sover

Kampen mod børnehandel går for langsomt. Hvis handlen skal bekæmpes kræver det mere handling og bedre viden øjeblikkeligt, vurderer flere eksperter.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

I dag bliver den første dag som slave for omkring 50 børn i Europa. I morgen kommer 50 mere. Og i overmorgen.

Mindst 20.000 børn er hvert år ofre for børnehandel i Europa.

Det tal både kunne og burde være betydeligt lavere, vurderer flere eksperter overfor Politiken.

»Indtil videre er det blevet ved fine ord i Europa. Vi har fået en masse hensigtserklæringer, men det er ikke blevet fulgt op af handling. Europa har taget sig en lur i en tid, hvor man burde være aktiv«, siger Christien van den Anker, professor i moderne slaveri på universitetet i Birmingham. EU's justits- og indenrigskommissær, portugiseren Antonio Vitorino, har ikke ønsket at kommentere den specifikke kritik, men henviser gennem sin talsmand til EU's arbejde med at bekæmpe den organiserede kriminalitet på Balkan.

Her har EU de sidste tre år brugt 600 millioner kroner på grænsekontrol, og står det til Antonio Vitorino, så er det gennem mere grænsekontrol, at EU skal sikre sig mod blandt andet menneskehandel, når grænserne den 1. maj åbnes til de 10 nye medlemslande.

Han foreslår derfor et særligt agentur, der skal sikre, at EU-landene holder sine grænser effektivt lukket af for landene udenfor.

En idé som integrationsminister Bertel Haarder (V) også tidligere har støttet.

Den idé vil ifølge Christien van der Anker ikke hjælpe til at sænke menneskehandlen til Vesteuropa.

»Så længe vi holder grænserne lukket, så kaster vi bare brødet i munden på bagmændene. Folk i Østeuropa er fattige, og når de ikke kan få arbejde legalt i udlandet, så tvinges de lige i armene på bagmændene. Og så er det, at vi ser både kvinder og børn blive udnyttet«, siger hun.

Kræver mere viden

Ekspertes efterlyser i første omgang mere uafhængig viden om handlen med børn. I april 1997 underskrev EU-landene og de 10 daværende kandidatlande en aftale om menneskehandel, og som en del af aftalen opfordrede landene hinanden til at udpege en uafhængig observatør, der skulle indsamle dokumentation for omfanget af menneskehandel.

I dag - syv år efter - har kun Holland, Belgien, Sverige og Tyskland fået en observatør, og ifølge eksperterne er der på nuværende tidspunkt intet, der tyder på en forbedring.

»De Europæiske landes politikere er stadigvæk i en slags fornægtelse. De vil gerne tale om børns grundlæggende rettigheder og værdier, men vil samtidig ikke erkende, at børn bliver tvunget ud i prostitution og tvangsarbejde i deres egne baghaver«, siger Julia O'Connell Davidson, professor i sociologi og ekspert i prostitution ved universitetet i Nottingham.

Bertel Haarder ønsker ikke at udtale sig, men skal i eftermiddag i samråd i Folketinget, hvor regeringens syn på hjælp til ofre for kvinde- og børnehandel skal diskuteres.

»Vi har fået en del opmærksomhed på handlen med kvinder, men børnene er blevet glemt. For mig handler det om, at regeringen erkender det her problem nu og undersøger omfanget til bunds«, siger formanden for Folketingets Retsudvalg, Anne Bastrup (SF).

»Hvis du nogensinde sladrer...«

De få børn, der slipper væk fra livet som børneslaver, trues til tavshed, får begrænset hjælp og sendes hjem med det først mulige fly. »Uacceptabelt«, mener ekspert. Integrationsminister Bertel Haarder (V) afviser ændringer.

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

16-årige Nadia er bange.

Selv om hun i dag bor på en hemmelig adresse i Moldova, så frygter hun stadigvæk for sit liv. Tårerne falder stille langs de lyse kinder, mens hun fortæller.

Hun kigger ikke op, men taler ned i bordet.

Om de to kvinder og manden, der lokkede hende med falske løfter om et reelt job og mange penge. Men som i stedet tvang hende til at sælge sig selv til sexhungrende mænd hundreder af kilometer fra hendes hjem.

»Der er ingen, der må få det af vide. Hverken mine forældre eller politiet skal vide, hvad jeg har været ude for.

Aldrig.

Ingen må få det af vide. Hvis de nogensinde finder ud af, at jeg har sladret, så ved jeg, at de brænder mine forældres hus ned. De slår dem ihjel«, siger hun og folder sine hænder.

Nadia er ikke alene.

Kun de færreste af Europas mange tusinde ofre for børnehandel tør vidne mod deres bagmænd, og det uanset om de – som Nadia – er blevet udsat for tvangsprostitution eller om de er blevet tvunget til tiggeri, tyveri eller andet tvangsarbejde.

Vidner man, så er man en sladderhank, og så bliver man slået ihjel, får børnene banket ind i hovedet af bagmændene.

Og sladder løber hurtigt i de østeuropæiske lande, hvor det ikke er usædvanligt at informationer kan købes hos en politimand for et beløb svarende til prisen af den avis, De i øjeblikket læser.

Ifølge græsrodsorganisationen Transparency International, der forsker i og bekæmper korruption i verden, indtager Moldova en plads som nummer 100 ud af 132 lande på barometret over landenes korruptionsniveau.

Danmark er nummer tre.

»Det skal nok komme frem, hvis du nogensinde løber med sladder. Og vi skal nok finde dig. Eller din familie«, lyder sætningen, som børnene hører igen og igen.

Bange for politi

Truslerne sidder dybt i børnene.

Ifølge en undersøgelse fra Østeuropa lavet af Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE) nægter ofre for børnehandel i langt de fleste tilfælde at fortælle om deres oplevelser.

Uanset om de er blevet befriet af politistyrker under en razzia, eller om det på anden måde lykkes dem af slippe ud af fangeskabet.

Efter flere offentligt kendte sager, hvor politifolk fra Moldova og Rumænien er blevet afsløret som medskyldige i børnehandel – eller hvor politibetjente har udnyttet ofre for børnehandel seksuelt – er børnene yderst sparsomme med oplysninger.

I stedet fortæller børnene en indøvet historie som forklaring på, hvad de laver i Vesten.

Om en ferie, der er gået i vasken – eller om en onkel, der pludselig er forsvundet.

Og at de bare gerne vil hurtigt hjem.

Det bekræfter det svenske politi, der de seneste år har haft en række sager med stærk mistanke om handel med børn.

»Jeg har været i kontakt med mere end ti helt unge russiske piger i Sverige, hvor jeg er helt overbevist om, at bagmænd både har slået dem, voldtaget dem og tvunget dem til prostitution. Men de vil ikke sige et ord«, fortæller Thomas Ekman, kriminalkommissær og chef for en specialenhed i Gøteborgs Politi, der er nedsat til at efterforske sager med mistanke om menneskehandel.

Pigerne er i stedet sendt hjem med fly.

Og bagmændene er gået fri.

Foreslår nye metoder

Børneorganisationer over det meste af Europa opfordrer derfor politiet til at kigge på andre muligheder for at opklare forbrydelserne.

»Hvis børnene ikke har fået tryghed, så forbliver de tavse. Og kan vi ikke give dem trygheden, foreslår vi, at politiet i stedet går efter økonomiske spor hos de formodede bagmænd«, siger Carron Somers, forfatter bag Storbritanniens største undersøgelse om børnehandel og i dag britisk leder af børneorganisationen ECPAT, der bekæmper handel med børn, børneprostitution og børneporno.

Det vil politiet gerne, men i realiteten lader det sig kun sjældent gøre, fortæller John Stamnes, efterretningsofficer fra Interpols særlige afdeling for forbrydelser mod børn.

»I disse sager er der ingen stjålne biler og ingen ryggede pistoler. Vi har stort set ingen fysiske beviser, da alt foregår i det skjulte. Derfor er børnene helt afgørende som vidner. Det ville være rart, hvis det ikke var sådan. Men det er det«, siger John Stamnes.

Tryghed

Ana Chirsanov er psykolog på Moldovas eneste rehabiliteringscenter for børn. Hvis hun kunne, ville hun vise hele verden de piger, hun hver dag har lange samtaler med.

Men pigerne får aldrig besøg.

Centrets adresse holdes tophemmelig af frygt for, at bagmændene skal få nys om, hvor pigerne er.

»Børnene er tavse, fordi de tror, at det hjælper deres sag. Det er jo dét, de har fået at vide hver dag under deres fangeskab i udlandet. Det kan tage lang tid at få dem til at forstå, at de ikke har gjort noget forkert«, siger Ana Chirsanov.

Den tid har de vesteuropæiske lande tilsyneladende ikke.

Hvis ikke børnene er villige til at vidne mod deres bagmænd, bliver de ofte sendt med det første fly hjem.

Det har ikke været muligt at kortlægge samtlige danske tilfælde, men i mindst tre af de syv kendte tilfælde af børn tvunget til prostitution herhjemme, er børnene blevet sendt ud af landet få dage efter, politiet har fundet dem.

Den 12. august 1999 blev en 15-årig lettisk pige og en 17-årig russisk pige anholdt af politiet under en razzia på et bordel i Vejle. Vicepolitinspektør Ole Eckholdt ved Vejle Politi husker sagen.

»Det handlede om at få sendt de piger hjem, så hurtigt som muligt«, siger han.

Der har endnu ikke været sager i Danmark, hvor ofre for børnehandel har vidnet mod deres bagmænd.

Frygt for fusk

Når pigerne fra Vejle og ofre for børnehandel andre steder i Europa sendes hjem med det samme, skyldes det blandt andet, en frygt for asylfusk hos myndighederne. En frygt for at udlændinge vil lade som om, at de er ofre for menneskehandel og på den måde prøve at snyde sig til opholdstilladelse.

Den frygt er ubegrundet ifølge professor i globalisering og moderne slavehandel ved universitetet i Birmingham, Christien van den Anker.

»Den officielle definition af menneskehandel beskriver klart, hvornår der er tale om et offer for menneskehandel. Hvis politiet bliver ordentligt uddannet, vil det efter min overbevisning være så godt som umuligt at snyde«, siger hun.

Ekspert: Dobbeltmoralsk

Med tilslutningen af FN's Børnekonvention i 1991 har 192 af verdens lande – kun USA og Somalia står udenfor - forpligtet sig til at sikre, at et barn, der har været udsat for misbrug skal have 'resocialisering' i omgivelser, der fremmer barnets sundhed, selvrespekt og værdighed. Men det sker ikke for børn, der er blevet handlet i Øst- og Vesteuropa, mener Carron Somers fra ECPAT.

»Det er nyttesløst at tale om FN's grundlæggende principper, hvis de ikke bliver efterlevet i virkeligheden. Fine ord er dejlige, men handling er alt«, siger hun.

Én af Europas førende forskere i prostitution, professor Julia O'Connell Davidson fra universitet i Nottingham mener, at problemet helt grundlæggende skyldes fornægtelse i Europa.

»Den europæiske strategi er så dobbeltmoralsk og uden sammenhæng, at det gør mig edderspændt og rasende. På den ene side vil regeringerne i Europa gerne fremstå som fokuserede på børns rettigheder, mens de på den anden side kriminaliserer børn og sender dem på det første fly ud af landet«, siger hun.

Integrationsminister Bertel Haarder (V) skal i et samråd i eftermiddag besvare spørgsmål om handlen med kvinder og børn.

»Det kan ikke nytte noget, at vi bare sender børnene på det første fly hjem. Vi skal have en plan for, hvordan vi sikrer, at børnene ikke ryger lige i hænderne på deres bagmænd, når de lander i deres hjemlande«, siger formanden for Folketingets Retsudvalg, Anne Baastrup (SF).

Erkendelse mangler

Ifølge Anne Baastrup skal én ting dog ændre sig, før debatten om børnehandel i Danmark kan blive konstruktiv.

»Sager om menneskehandel havner altid på Bertel Haarders bord, men hans holdning er desværre, at ofrene skal sendes ud af landet for enhver pris. Derfor handler det her i første omgang om, at få ham til at forstå, at der overhovedet er et problem«, siger hun.

Som integrationsminister er Bertel Haarder formelt den øverste myndighed over Udlændingestyrelsen, der på baggrund af henvendelser fra politiet beslutter, om børnene skal sendes ud af landet – eller have et længere ophold.

Bertel Haarder har ikke ønsket at forklare regeringens politik på dette område overfor Politiken, men lader igennem sin pressechef forstå, at man »ikke kan se et problem – og så længe ingen af børnene selv beder om ophold, så er det bedre, at de sendes hurtigt hjem.«

Nadia er ikke pigens rigtige navn. Hendes identitet er redaktionen bekendt.

Fakta

»Deltagerstaterne skal træffe alle passende forholdsregler for at fremme fysisk og psykisk helbredelse og resocialisering af et barn, der har været udsat for enhver form for forsømmelse, udnyttelse eller misbrug (...) Sådan helbredelse og resocialisering skal finde sted i omgivelser, der fremmer barnets sundhed, selvrespekt og værdighed.«

Kilde: FNs Børnekonvention, artikel 39.

Tilbage til ingenting

Af Søren Romme og Kaare Sørensen

Genvunden frihed. Men intet at komme hjem til.

Det er situationen for de fleste af de børn, der slipper væk fra et liv som børneslaver i Vesteuropa. Institut for Samfundsudvikling beskriver i en rapport om handel med børn fra Moldova, at der i det offentlige system 'på ingen måde' bliver taget hensyn til børns særlige behov.

Piger ned til en alder af 12 år behandles som voksne, og Moldovas eneste center, der hjælper ofre for børnehandel, har kun plads til 10 piger af gangen.

Situationen er den samme i de fleste af Østeuropas lande.

»Når økonomien er så dårlig, så er det yderst begrænset, hvad vi kan tilbyde de børn, der vender tilbage«, fortæller Kirsten Di Martino, der er Unicefs udsendte medarbejder i Moldova og den ene af to formænd for Regeringens Nationale Komite til Bekæmpelse af Menneskehandel.

»Man taler meget hernede. Lange møder med mange ord. Men der er kun begrænset handling.

Mange af ofrene kommer stadigvæk tilbage til ingenting«, siger hun.

Heller ikke indbyggerne har den store forståelse for, at pigerne har været tvunget til prostitution.

Der er flere kendte sager, hvor selv små piger er blevet gruppevoldtaget af deres naboer, efter de var kommet tilbage til deres landsby.

»Folk her i Moldova har ingen medlidenhed med disse piger. Reaktionen er typisk, at pigerne selv har været ude om det, og at de bare kunne sige nej. Men det er jo hele pointen. Det kan ofre for børnehandel ikke«, forklarer professor Anatol Gremalschi fra Institut for Samfundsudvikling.

